

**Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının
“Bank Sertifikat Xidmətləri Mərkəzi”nin
Ləğvetmə sorğusunun yaradılması üzrə**

İstifadəçi təlimatı

Mündəricat

1. Anlayışlar	3
2. Ləğvetmə sorğusunun yaradılması	3
2.1. Sorğunun yaradılması.....	3
2.2. Sertifikatın ləğvedilməsinin təsdiqi.....	9

1. Anlayışlar

Bu təlimatda istifadə olunmuş qısaltmalar aşağıdakı mənaları ifadə edir:

- **BSXM** – Bank Sertifikat Xidmətləri Mərkəzi
- **GÇS** – Geri çağırılmış sertifikatlar
- **SM** – Sertifikasiya Mərkəzi
- **QM** – Qeydiyyat Mərkəzi

2. Ləğvetmə sorğusunun yaradılması

İstifadəçi sertifikatının ləğvi - sertifikatın istifadə müddəti bitmədən fəaliyyətinin dayandırılması və bu barədə SM-in GÇS-lərində elan olunması prosesidir.

Sertifikatın fəaliyyəti müxtəlif səbəblərdən dayandırıla bilər. Məs: sertifikat sahibinin məxfi açarını itirdikdə, müvəqqəti olaraq iş fəaliyyətini dayandırdıqda və digər bu kimi səbəblərdən. Sertifikatın ləğvi SM inzibatçısı tərəfindən sertifikat sahibinə xəbərdarlıq edilərək yerinə yetirilə bilər, yaxud bu sertifikat sahibinin öz istəyi ilə icra oluna bilər. Sertifikat sahibi, e-imza daşıyıcısının parolunu yaxud sertifikatını itirdikdə bu barədə SM-i xəbərdar edərək sertifikatın ləğvi ilə bağlı müraciət edir.

Müraciət "BSXM" veb sahifəsi vasitəsilə onlayn sorğu şəklində sertifikatın alındığı QM-ə bildirilir. Sorğu sahibinin identifikasiyası və təsdiqlənməsi üçün sertifikat sahibinə elektron poçt vasitəsilə təsdiqlənmə məktubu göndərilir. Sertifikat sahibi tərəfindən ləğvetmə sorğusu təsdiqləndikdən sonra sertifikat SM tərəfindən ləğv olunur və növbəti GÇS – nin nəşri zamanı bu barədə məlumat verilir.

2.1. Sorğunun yaradılması

Ləğvetmə sorğusunun yaradılması üçün növbəti addımları yerinə yetirmək lazımdır.

- "BSXM"-nin veb sahifəsinə <https://bsxm.e-cbar.az/> keçmək.
- Əsas sahifəsində "**LƏĞVETMƏ SORĞUSUNUN YARADILMASI**"-ni seçmək (şək. 2.1.1).

BANK SERTİFİKAT XİDMƏTLƏRİ MƏRKƏZİ

Bank sertifikat xidmətləri mərkəzinin məqsədi bank sferası üzrə vahid elektron imza infrastrukturunun tətbiq olunması, kredit təşkilatlarının müştəri olan hüquqi və fiziki şəxslərin elektron bankçılıq və "bank-müştəri" xidmətlərindən istifadə edərkən risklərin minimalaşdırılması və mübahisəli məsələlərin qanuni yolla həllinin tapılmasıdır.

FİZİKİ ŞƏXSLƏR

Fiziki şəxslər Mərkəzi Bankın Bank Sertifikat Xidmətləri Mərkəzinin göstərdiyi xidmətlərdən yararlanma bilərlər.

HÜQUQİ ŞƏXSLƏR

Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən kredit təşkilatlarının müştəri olan hüquqi şəxslər BSXM-nin göstərdiyi xidmətdən yararlanma bilərlər.

DÖVLƏT QURUMLARI

Dövlət qurumları Bank Sertifikat Xidmətləri Mərkəzinin xidmətlərindən yararlanma bilərlər.

İSTİFADƏÇİ SERTİFİKATININ YÜKLƏNMƏSİ

LƏĞVETMƏ SORĞUSUNUN YARADILMASI

QEYDİYYAT MƏRKƏZİNİN İŞ YERİ

SƏNƏDLƏR

Sertifikatı necə əldə etməli
İstifadəçi təlimatı
Rəsmi məktublar
Sertifikatın dayandırılması/bərpası/ləğv edilməsi
Sertifikat siyasəti / Sertifikatın tətbiqi qaydaları

PROGRAM TƏMİNATI

Kriptoqrafik kitabxanalar
Drayverlər
Onlayn sorğu generatoru (Microsoft)
Onlayn sorğu generatoru (Java)
E-imzalayıcı
Kök sertifikatlar
Geri çağırılmış sertifikatlar

BSXM HAQQINDA

Mərkəz haqqında
Şəhadətnamə
Xidmətlər
Tariflər
Qeydiyyat mərkəzləri
Statistik məlumatlar
Tez-tez verilən suallar

Şəkil 2.1.1. Əsas səhifə vasitəsilə sertifikatın ləğv etmə sorğusunun yaradılması

- Və ya BSXM-nin əsas səhifəsində istifadəçinin təşkilati-hüquqi formasını seçmək (Məs. **Fiziki şəxslər** (şək. 2.1.2)).

Şəkil 2.1.2. Təşkilati-hüquqi formanın seçimi

- Sonra isə "**Ləğv etmə sorğusunun yaradılması**"-nı seçin (şək. 2.1.3).

FİZİKİ ŞƏXSLƏR

Fiziki şəxslər Mərkəzi Bankın Bank Sertifikat Xidmətləri Mərkəzinin göstərdiyi xidmətlərdən yararlanmağa bilərlər

 Sertifikat sorğusunun yaradılması

 İstifadəçi sertifikatının yüklənməsi

 Ləğv etmə sorğusunun yaradılması

SERTİFİKATIN İMKANLARI

- **Elektronlaşmış bank xidmətləri** – elektron imza vasitələrindən istifadə etməklə müştəri bank münasibətləri daha çevik, təhlükəsiz və rahat olacaqdır
- **Məlumatların təmliğinin qorunması** – müştəri-bank münasibətlərində dövr edən elektron sənədlərin bütövlüyünün və təmliğinin qorunması təmin ediləcəkdir
- **İmza sahibinin identifikasiyası və autentifikasiyası** – elektron imza və ya sertifikatın əldə edilməsi məqsədilə müraciət edən şəxslərin qeydiyyatı və identifikasiyası həyata keçiriləcəkdir

SERTİFİKATI NECƏ ƏLDƏ ETMƏLİ

Sertifikatın ərizəsini formalaşdırmaq üçün hər bir vətəndaş şəxsiyyət vəsiqəsi ilə Qeydiyyat Mərkəzinə müraciət etməlidir.

ƏRİZƏYƏ ƏLAVƏ OLUNACAQ SƏNƏDLƏR

- Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının Bank Sertifikat Xidmətləri Mərkəzinin sertifikat xidmətlərinin göstərilməsinə dair Müqavilə
- İmza sahibinin şəxsiyyətini təsdiq edən sənədin surəti
- Sertifikat Xidmətinin istifadə edilməsi haqqında ərizə (Sistemdən real rejimə generasiya olunur)
- Ödəniş qəbzi

KART OXUYUCUSUNUN VƏ SERTİFİKATIN ƏLDƏ EDİLMƏSİ

- **Kart oxuyucusu** – 40 AZN
Kart oxuyucusu əldə etmək üçün bu keçiddən istifadə edin
- **Sertifikat** – 7 AZN / illik
Generasiya olunmuş sertifikatın ödənişi üçün bu keçiddən istifadə edin

Şəkil 2.1.3. Təşkilati-hüquqi forma vasitəsilə sertifikatın ləğv etmə sorğusunun yaradılması

Açılmış yeni pəncərə ləğvətmə sorğusunun yaradılması üçün istifadəçi sertifikat alarkən təqdim etdiyi məlumatlardan bəzilərini daxil etməlidir (şək. 2.1.4):

The screenshot shows the 'LƏĞVETMƏ SORĞUSUNUN YARADILMASI' (Creation of a Revocation Request) form on the Azerbaijan Central Bank's Electronic Services Portal. The form includes the following fields and elements:

- E-poçt ünvanı**: A text input field for the user's email address.
- Şəxsiyyət vəsiqəsi FİN kodu**: A text input field for the personal ID card FİN code, with a question mark icon to its right.
- Doğum tarixi (gün,ay,il)**: A text input field for the user's date of birth.
- Şəkildəki kodu daxil edin**: A label for the security code, with a visual example of the code 'JSLA5' and a refresh icon.
- Axtar**: A blue button to search for the certificate.

The page header includes the Azerbaijan Central Bank logo and the text 'AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MƏRKƏZİ BANKININ ELEKTRON XİDMƏTLƏR PORTALI'. The footer contains the copyright notice '© 2018. Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının Elektron Xidmətlər Portalı' and an ISO/IEC 27001 certification logo.

Şəkil 2.1.4. Ləğvətmə sorğusunun yaradılması üçün məlumatların daxil edilməsi

- **E-poçt ünvanı** - Sertifikat sorğusunun yaradılmasında göstərilmiş istifadəçinin elektron poçtu.
- **Ş.V. FİN kodu** - parolun analoqu olan istifadəçinin şəxsiyyət vəsiqəsinin fərdi eyniləşdirilmiş nömrəsi. Əgər kursoru sual nişanına üzərinə yönəltənsəniz, FİN kodun necə yazılacağını izah edən şəkil çıxacaq.
- **Doğum tarixi (gün,ay,il)** - Sertifikat sorğusunun yaradılmasında göstərilmiş istifadəçinin doğum tarixi.
- **Şəkildəki kodu daxil edin** - şəkildəki göstərilmiş kodu daxil edərək siz "robot" olmadığınızı təsdiq edirsiniz.

Bütün sahələri doldurulduqdan sonra “Axtar” düyməsini seçmək lazımdır. Sorğunuz haqqında məlumat çıxacaq, burada sorğunun cari statusuna baxa bilərsiniz.

Əgər istifadəçi təsdiq edilmiş sertifikat(lar)ə malik deyilsə, onda növbəti pəncərə göstəriləcək (şək.2.1.5):

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MƏRKƏZİ BANKININ
ELEKTRON XİDMƏTLƏR PORTALI**

ANA SƏHİFƏ MƏRKƏZİ BANK BİZİMLƏ ƏLAQƏ

bsxm.e-cbar.az > Ləğv etmə sorğusunun yaradılması

LƏĞVETMƏ SORĞUSUNUN YARADILMASI

E-poçt ünvanı

Şəxsiyyət vəsiqəsi FİN kodu ?

Doğum tarixi (gün,ay,il)

Şəkildəki kodu daxil edin

Axtar

Axtarış parametrlərinə uyğun sertifikat tapılmadı

© 2018. Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının Elektron Xidmətlər Portalı

bsi ISO/IEC 27001 Information Security Management

Şəkil 2.1.5. Ləğv etmə sorğusunun yaradılması üçün sertifikat tapılmadı

Əgər istifadəçinin sertifikat(lar)ı varsa, onda sertifikatların siyahısı göstəriləcək (şək. 2.1.6). Bu siyahıda istifadəçi ləğv etdiyi sertifikatını tapmalı və bu sertifikatın ləğvi ilə əlaqədar müraciəti tamamlamalıdır, yəni ləğv etmənin səbəbini seçmək, qaydalarla tanış olmaq və qaydalarla razılaşıandan

sonra “Seçilmiş sertifikat(lar)ı geri çağır” düyməsinin seçin.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MƏRKƏZİ BANKININ
ELEKTRON XİDMƏTLƏR PORTALI

ANA SƏHİFƏ MƏRKƏZİ BANK BİZİMLƏ ƏLAQƏ

> bsmx-ecbar.gtsdev.net > Ləğv etmə sorğusunun yaradılması

LƏĞVETMƏ SORĞUSUNUN YARADILMASI

E-poçt ünvanı

Şəxsiyyət vəsiqəsi FIN kodu

Doğum tarixi (gün,ay,il)

Şəkilədeki kodu daxil edin

Axtar

5 sertifikat tapıldı. Geri çağırmaq istədiyiniz sertifikat(lar)ı seçib davam edin.

	Ümumi ad	Qüvvədə olma vaxtı		Qeydiyyat tarixi	Təşkilat	Sorğu nömrəsi	Sertifikatın təyinatı	Qeydiyyat mərkəzi
		Başlama	Bitmə					
☐	NATIYA ANORVUSƏFƏKO SƏFƏRƏVƏNKA	08.06.2017	07.06.2020	03.10.2018	Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankı	2016090500009	HÖP.İcraçı	Mərkəzləşdirilmiş Kredit Reyestri Xidməti üçün Qeydiyyat Mərkəzi
☒	NATIYA ANORVUSƏFƏKO SƏFƏRƏVƏNKA	09.06.2017	07.06.2020	03.10.2018	Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankı	2016090500009	HÖP.İcraçı	Mərkəzləşdirilmiş Kredit Reyestri Xidməti üçün Qeydiyyat Mərkəzi
☐	NATIYA ANORVUSƏFƏKO SƏFƏRƏVƏNKA	12.06.2017	07.06.2020	03.10.2018	Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankı	2016090500009	HÖP.İcraçı	Mərkəzləşdirilmiş Kredit Reyestri Xidməti üçün Qeydiyyat Mərkəzi
☐	NATIYA ANORVUSƏFƏKO SƏFƏRƏVƏNKA	11.06.2017	07.06.2020	08.06.2017	Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankı	2016090500009	HÖP.İcraçı	Mərkəzləşdirilmiş Kredit Reyestri Xidməti üçün Qeydiyyat Mərkəzi
☐	NATIYA ANORVUSƏFƏKO SƏFƏRƏVƏNKA	10.06.2017	07.06.2020	03.10.2018	Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankı	2016090500009	HÖP.İcraçı	Mərkəzləşdirilmiş Kredit Reyestri Xidməti üçün Qeydiyyat Mərkəzi

Ləğv etmə səbəbi

Sertifikatın ləğv edilməsi qaydaları ilə razıyam Qaydalar

Seçilmiş sertifikat(lar)ı geri çağır

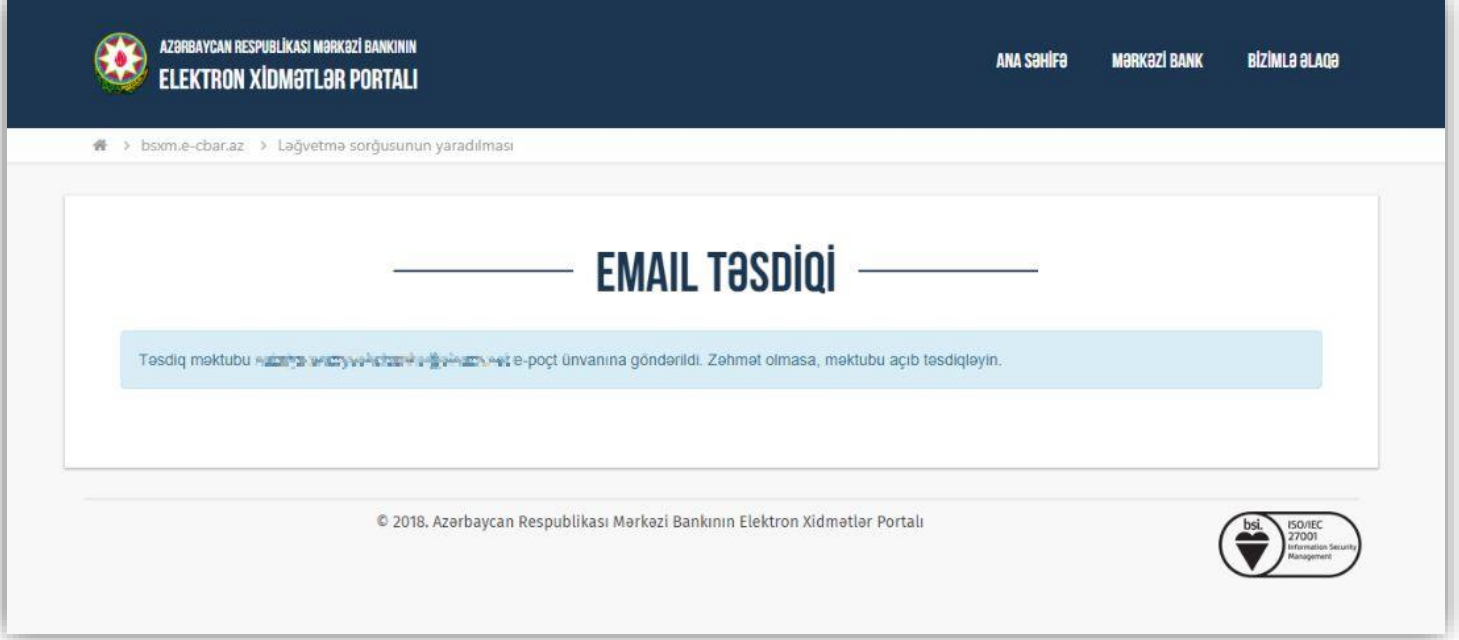
© 2018. Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının Elektron Xidmətlər Portalı

bsi ISO/IEC 27001 Information Security Management

Şəkil 2.1.6. Ləğv etmə sorğusu üçün sertifikatın seçimi

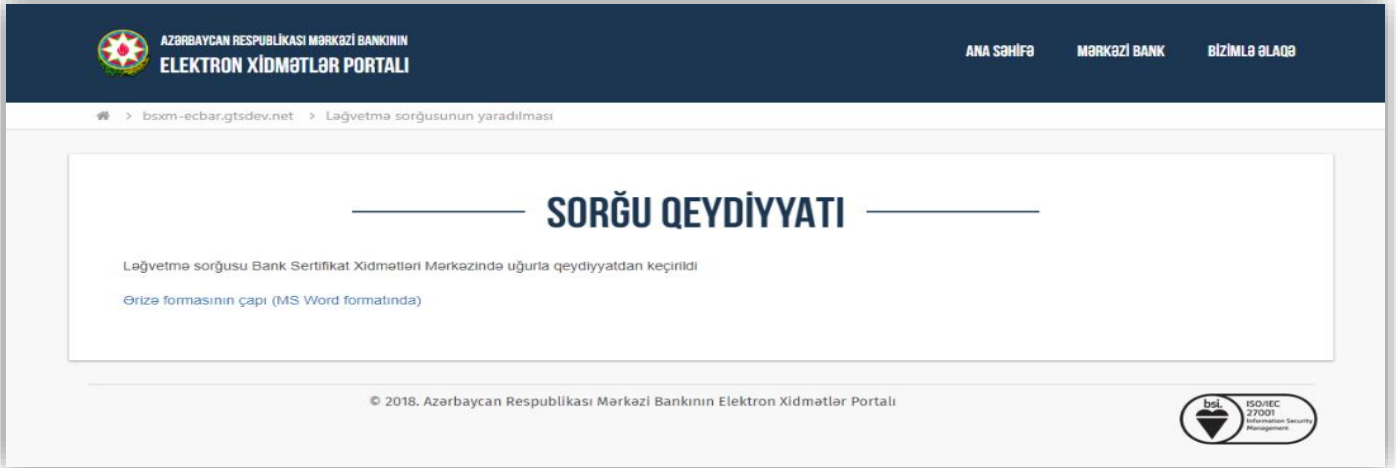
2.2. Sertifikatın ləğvedilməsinin təsdiqi

Sertifikatın seçimindən sonra, sertifikatın ləğv olunmasını təsdiqləməlisiniz (şək. 2.2.1). Bunun üçün istifadəçinin elektron poçtunda təsdiq linkinin göndərildiyi məktubu açaraq həmin linkə keçməklə təsdiq etməni həyata keçirmək lazımdır.

Şəkil 2.2.1. Ləğvetmə sorğusunun Email ilə təsdiqi

Müvəffəqiyyətli təsdiqləmədən sonra, aşağıdakı pəncərə görünəcəkdir (şək. 2.2.).

Şəkil 2.2.2. Ləğvetmə sorğusunun yaradılmasının uğurlu keçməsi

Müraciət təsdiqləndikdən sonra SM-ə ünvanlanır. SM tərəfindən sorğu işlənərək sertifikatın ləğvi icra olunur. Sertifikat ləğv olunduqdan sonra bu barədə yenidən sertifikat sahibinə elektron poçt vasitəsilə məlumat verilir.

Sertifikat ləğv olunduqdan sonra SM-in nəşr etdiyi növbəti GÇS-lərdə bu barədə məlumat yerləşdirilir və sertifikatın fəaliyyəti dayandırılmış hesab edilir. Fəaliyyəti dayandırılmış sertifikat heç bir məqsədlə istifadə oluna bilməz. Sertifikatın bərpası üçün yenidən SM-ə müraciət edərək yeni sertifikat alınmalıdır.